

OP DE HOOGTE

Augustijns Centrum
de Boskapel

april 2010

“... bij tijd en wijle van mening verschillen zonder haat, alsof iemand het oneens was met zichzelf en juist door die schaars voorkomende onenigheid fleur geven aan de eensgezindheid van meestal ...” “
(Augustinus, *Belijdenissen*, IV,8,13,p.113)

Colofon :

Op de Hoogte is het bulletin van de Boskapelgemeenschap. Het biedt ruimte voor Boskapellers en andere bezoekers van de kapel om te schrijven of te lezen over zaken die de gemeenschap van de Boskapel of de kerkgemeenschap in het algemeen raken.

Ook geeft het informatie over vieringen in de kapel en andersoortige informatie over activiteiten die vanuit de Boskapel worden ondernomen.

Op de Hoogte verschijnt 11 maal per jaar.

Redactie:

Gerard Willems, Schoutstraat 23, 6525 XR Nijmegen
024 3554903, gerard.m.willems@planet.nl
Mechy Dolmans-van Oosterhout, mechy@xs4all.nl
(beiden eindredactie)
en Chris Dijkhuis

Lay-out en druk:

Helma Bertels en Hans Thoonen
(e-mail jgmthoonen@hetnet.nl)

Adres Boskapel:

Graafseweg 276
6532 ZV Nijmegen
tel/fax 024-3776968 bgg 0653362781 (Joost Koopmans)
homepage: www.boskapel.nl
e-mail: info@boskapel.nl
Postbank: 22.06.916, Rabobank: 15.78.32.856
t.n.v. Stichting Augustijns Centrum de Boskapel

VOORWOORD

Hij kwam door de tuin van het gastenverblijf op ons toelopen: een jongen van een jaar of 12 met aan de ene hand zijn fiets, in de andere hand een plastic zak met 6 eieren die hij te koop aanbood. Het was de ochtend van paaszondag en mijn man en ik waren op bezoek in een plattelandsziekenhuis in Tanzania. Op de kettingkast van zijn fiets stond de bij die ochtend wel erg passende tekst: HALELUYA-GOD IS GREAT. Nu hadden we dergelijke teksten al veel in Afrika gezien, maar dan meestal op bussen en vrachtauto's. De chauffeurs hiervan dachten met die teksten alle gevaren te kunnen bezweren als zij over de erbarmelijk slechte wegen denderden. Maar wat moest een kwetsbare fietser met zo'n tekst? Als fietser of voetganger kon je bij elk aankomend autogeweld maar beter meteen de berm induiken!

In deze veertigdagentijd hebben we geleerd, dat we Jezus vooral kunnen herkennen in de kleine zwakke en hulpbehoevende medemens en ook in ieder die net als Hij deze medemens vanuit zijn hart tegemoet treedt. Dat maakte Jezus ook kwetsbaar en zijn weg liep letterlijk dood. Maar op de derde dag na zijn dood sloeg het verdriet van de vrouwen en leerlingen rond Jezus om in een Hallelujastemming! Ineens begrepen ze dat Jezus' weg in Gods Weg was overgegaan en dat deze Weg niet doodloopt maar juist Leven schenkt en dat dit alles te maken heeft met Gods Grootheid en Liefde.

Religieuze teksten op vervoersmiddelen komen ons misschien wat simpel over, maar de spontane en blijde geloofsbeleving van Afrikanen kan ons ook inspireren. Hierover kan Marie-Louise Groen uit eigen ervaring meepraten. Zij verbleef zo'n 2 jaar in Namibië. Zij is sinds 2009 lid van het bestuur van het Augustijns Centrum de Boskapel. In dit nummer een interview met haar.

Augustinus en Pasen: aan de hand van Chris Dijkhuis spitten we enkele psalmen door, waarin Augustinus aanwijst hoezeer lijden, dood en verrijzenis van Christus in de betreffende psalmen voorspeld zijn.

Ook in Nijmegen zijn er problemen rond armoede, eenzaamheid en integratie. Wat kunnen de kerken hieraan doen? De Raad van Kerken Nijmegen vergaderde hierover en zond een brief met aanbevelingen aan de nieuwe gemeenteraad van Nijmegen. Rinus Bal doet verslag.

Het Amnestybericht komt van Lien Vastbinder. Het is een beschouwing over het bemoedigen van anderen en zelf geïnspireerd en bemoedigd worden.
En verder: de liturgiekalender voor april en de mededelingen van het bestuur.
De redactie wenst u allen een Zalig Pasen!

Mechy Dolmans-van Oosterhout

Foto: Wil Dolmans

Het volgende nummer verschijnt op 2 mei, sluitingsdatum 22 april.

LITURGIEKALENDER

april 2010

tijd van de zondagsviering: 11.15u.

Paastijd (liturgische kleur: wit)

Op de zondagen van Pasen wordt er uit het Johannesevangelie gelezen, o.a. uit het laatste hoofdstuk (21). Daarin komt de wat gespannen verhouding naar voren tussen Petrus en Johannes. Petrus symboliseert het meer hiërarchische en mannelijke kerkmodel, Johannes het meer op ervaring en mystiek gerichte, vrouwelijke model. Exegeet Jo Tigcheler legt de strekking van dit hoofdstuk zo uit dat de gemeente van het vierde evangelie het gezag van Petrus kan aanvaarden op voorwaarde dat dit gezag zichzelf plaatst onder het criterium van de liefde.

- zondag 11 april: Johannes 20, 19-31: Thomas. Joost Koopmans
- zondag 18 april: Johannes 21,1-19: De visvangst. Bert van Balkom
- zondag 25 april: Johannes 10,27-30: De goede herder. Joost Koopmans, overweging: Maria Schröder
- zondag 2 mei: Johannes 13, 31-35: Een nieuw gebod. Joost Koopmans

Goed dat we, qua bezoekersaantal, vanaf het begin van de lente weer op sterkte zijn met ons bezoekersaantal (rond de 150).

Blijkbaar was het even wennen aan de nieuwe tijd, in letterlijke en figuurlijke zin. We moeten ons natuurlijk niet blindstaren op het getal ('de terreur van het getal') maar elkaars aanwezigheid werkt wel aanstekelijk. Het maakt je toch veel blijer als je je geloof samen kunt beleven dan dat je dat op je eentje moet doen? Onze vieringen willen juist een inspiratiebron zijn voor het 'geloven op maandag'.

Joost Koopmans

VAN DE BESTUURSTAFEL

Informatie over de verbouwing

Op 16 maart '10 is er een informatieavond over de verbouwing gehouden. Deze avond werd minder goed bezocht dan de avond in december '09, zowel van de zijde van de Gereformeerden als vanuit onze gemeenschap. Duidelijk werd dat de belangrijkste werkzaamheden in het najaar van 2010 gaan plaatsvinden. Het betreft o.a.:

- het geluidsdicht maken van de kapel met als doel dat er meer groepen tegelijkertijd in het gebouw kunnen zijn zonder elkaar te storen;
- het aanbrengen van een nieuwe ingang (op de plaats van de huidige achter-/zij-ingang) en garderobe (in het huidige bloemenhok): dit wordt de in- en uitgang voor de Gereformeerden;
- het maken van een nieuw toilettenblok (achter de keuken waar nu het gangetje is dat aansluit op het voormalige convent);
- het verbouwen van de voormalige sacristie en onze huidige multifunctionele ruimte tot een grote zaal die in twee delen te gebruiken is;
- de realisatie van een jeugdhonk op de plaats van de huidige garderobe en het toilettenblok;
- de aanpassing van de keuken waar vanuit op twee plaatsen uitgifte mogelijk wordt (gang- en zaalzijde);
- een nieuwe trap naar de bovenverdieping waar twee kleine zalen komen;
- de realisatie van een eigen ruimte voor onze gemeenschap op de plaats van de voormalige hobbyruimte van Jan van Lierop.

Zoals bekend is Ans van de Ven namens de Boskapelgemeenschap lid van de commissie die de verbouwingen voorbereidt. Binnenkort gaat er een commissie van start die zich met name met de inrichting (keuze van kleuren, materialen, stijl) gaat bezighouden. Ook hierin is plaats voor iemand uit onze gemeenschap die deskundig is op dit terrein en voeling houdt met wat voor onze gemeenschap hierin belangrijk is. Wij nodigen Boskappers uit om zich hiervoor aan te melden. De commissie zal een tijdelijk karakter hebben (als het inrichtingsplan klaar is, wordt de commissie opgeheven).

Over de vergaderfrequentie is op dit moment nog niets bekend.

Gezocht: een Boskapper die wil meedenken met de commissie inrichting! Meld u aan bij de voorzitter: info@meys.net of 06 53949471.

Evaluatie samenwerking met de Gereformeerden

In de afgelopen twee maanden hebben we zo goed mogelijk proberen in te spelen op wat zich voordeed nu we het gebouw delen met de CGKV. Concrete problemen of vragen hebben we aangepakt en voor sommige zaken laat een definitieve oplossing nog even op zich wachten tot na de verbouwing.

Op 9 maart '10 heeft het bestuur een gesprek gehad met mensen van de huisvestingscommissie en commissie van beheer van de Gereformeerden. Op de agenda stond de evaluatie van de samenwerking: wat loopt goed, wat levert strubbelingen op en hoe lossen we die op?

In het algemeen zijn we aan beide kanten tevreden over hoe de eerste twee maanden zijn verlopen. Door de lijnen kort te houden en snel in te spelen op signalen van onvrede of concrete vragen, hebben we in goede samenwerking de eerste tijd doorgemaakt. De kosteres Garrie Swarts levert een belangrijke bijdrage aan die samenwerking; zij is gastvrij, gemakkelijk aanspreekbaar en probeert altijd een oplossing te vinden voor vragen en problemen. Ze werkt goed samen met Jan van Lierop, waardoor de overgang ook voor Jan redelijk soepel is verlopen.

Knelpunten zijn nog:

- de krappe tijd tussen de vieringen op zondagochtend; de Gereformeerden doen hun best om op tijd klaar te zijn, onze koren kunnen binnenkomen via de gedachteniskapel en daar alvast hun jas ophangen en map ophalen zodat ze meteen de kapel in kunnen als de Gereformeerden eruit gaan. Mocht op termijn blijken dat de tijd te krap blijft, dan moet opnieuw overwogen worden wie van beide gemeenschappen bereid is te schuiven.
- de uitstroom van de Gereformeerden aan de zijkant, waar Boskapellers (met name de minder valide mensen uit onze gemeenschap) binnenkomen. Afspraak is dat de Gereformeerden zorgen voor een betere doorstroom en voor meer ruimte voor binnenkomende Boskapellers . Vraag aan ons is of alleen die Boskapellers gebruik willen maken van de zij-ingang voor wie dat niet anders kan, om zo weinig mogelijk tegen elkaar in gaande verkeersstromen te veroorzaken. De verwachting is dat de doorstroom na de verbouwing beter zal gaan omdat de ingang breder wordt.
- de beschikbaarheid van ruimtes op doordeweekse avonden (m.n. de donderdag). Die wordt beter na de verbouwing omdat er dan meer ruimtes naast elkaar te gebruiken zijn en de ruimtes ook comfortabeler zijn.

Meerjarenbeleidsplan is klaar!

Het bestuur heeft een meerjarenbeleidsplan geschreven voor de Boskapelgemeenschap voor de periode 2010-2014. In dit plan staan onze missie en visie, een verkenning van sterke en zwakke punten en kansen, bedreigingen en de beleidsvoornemens voor de komende jaren. Het beleidsplan zal in de tweede helft van het voorjaar worden besproken met de participantenraad. Onderdeel

van de bespreking is hoe we als bestuur en participantenraad over het plan kunnen communiceren naar de gemeenschap. Er zal een verkorte versie van het beleidsplan worden uitgebracht, nadat het plan door de participantenraad is vastgesteld.

Ter herinnering: gebruik bij voorkeur de multifunctionele ruimte!

De multifunctionele ruimte (voorheen de reprovakamer) wordt inmiddels goed gebruikt voor bijeenkomsten van groepen tot 10 personen. De ruimte is te reserveren door de bijeenkomst te vermelden in de agenda die in deze kamer ligt. Geef aan met hoeveel personen je bent en dan zorgt Garrie Swarts voor koffie en thee.

Deze ruimte is onderdeel van het huurcontract dat wij met de Gereformeerden hebben afgesloten; hiervoor betalen wij een vast bedrag ongeacht hoe vaak de ruimte wordt gebruikt. Voor elke andere ruimte betalen we extra. We verwachten dan ook dat alle werkgroepen en commissies voor hun vergaderingen en bijeenkomsten van deze vaste ruimte gebruik maken nu er voldoende plek is.

Post voor pastor of bestuursleden?

Heeft u iets te vragen of te melden aan de pastor of de bestuursleden, gebruik dan de postvakken. Ook deze vindt u in de multifunctionele ruimte.

*Vriendelijke groet namens het bestuur,
Antoinette Meys*

(voor vragen of suggesties te bereiken via e-mail: info@meys.net of ☎ 06 53949471)

INTERVIEW MET MARIE-LOUISE GROEN

Marie-Louise werd geboren op 5-8-1942 in Overasselt. Ze groeide op als middelste van 7 kinderen in een katholiek onderwijzersgezin. Ze volgde de HBS in Nijmegen en ging daarna naar de Sociale Academie in Eindhoven waar zij de opleiding voor bedrijfsmaatschappelijk werk volgde. In 1967 trouwde ze met Ton. Ze verhuisden naar Doesburg, waar ze een huisartsenpraktijk hadden

overgenomen. Het was een drukke tijd met praktijk aan huis. Bovendien kreeg ze binnen 3 jaar 4 kinderen, de jongste kinderen een tweeling! Om daarnaast nog iets met haar eigen vak te doen was die eerste jaren volstrekt onmogelijk. Toen de kinderen wat groter waren, volgde zij ze de voortgezette opleiding voor maatschappelijk werk en belandde in de thuiszorg. Na een managementopleiding werd ze afdelingshoofd van de Thuiszorg in Zevenaar en op haar 60ste beëindigde zij haar carrière als regiomanager Arnhem Zuid van de Stichting Thuiszorg Midden-Gelderland. Intussen was het gezin verhuisd naar Nijmegen. Na zo'n 25 jaar en uiteraard niet van de ene op de andere dag liep hun huwelijk op de klippen. Toen ook de kinderen in staat waren eigen wegen te gaan, kreeg Marie-Louise de gelegenheid vele prachtige reizen te maken. Nadat ze gestopt was met werken zocht ze een nieuwe uitdaging: ze werd door VSO (een internationale organisatie die vrijwilligers uitzendt naar ontwikkelingslanden) uitgezonden naar Namibië. Van 2004-2006 werkte ze in een opvanghuis voor slachtoffers van huiselijk geweld in Windhoek. Ze hield zich daar door haar contacten met de vrouwen en kinderen, bezig met het echte maatschappelijke werk maar werkte ook aan de verbetering van de structuur van de organisatie. Ze heeft dat met veel enthousiasme gedaan. Ze ging

nog diverse keren terug, telkens voor korte periodes. In 2007 richtte ze in Nederland de stichting op *Vrienden van Friendly Haven in Namibië*. Toen Marie-Louise begin 2009 na een bezoek aan het tehuis terugkwam in Nederland openbaarde zich bij haar een ernstige ziekte. De rest van dat jaar werd in beslaggenomen om deze ziekte te bestrijden. Ze voelt zich gelukkig nu weer gezond en is actief. Ze wandelt graag vooral in de vorm van Nordic Walking, ze gaat weer naar de schouwburg, en past regelmatig op haar 3 kleinkinderen!

Hoe ben je eigenlijk in de Boskapel terechtgekomen?

“Ik heb mijn kinderen katholiek opgevoed. Maar na de scheiding en de vergaande bemoeienissen van de Kerk daarmee had ik het helemaal gehad met die Kerk. Vele jaren later, in Namibië werd ik getroffen door de geloofsbeleving van de mensen daar. Het opvanghuis was opgezet door een lutherse dominee en Namibische vrijwilligers. Ik zag een authentiek, eerlijk en oprecht geloof, waarbij het in de eerste plaats om mensen gaat en niet om theorieën. Een dergelijke sfeer trof ik ook in het kleine katholieke kerkje daar. Terug in Nederland ging ik op zoek naar een plek met zo’n geloofsbeleving. Ik had vroeger wel eens van de Boskapel gehoord en ik kende iemand die er enthousiast over was. Ik besloot er een kijkje te nemen maar twijfelde lang of het iets voor mij was. In 2009 hakte ik de knoop door: ja ze zijn hier goed bezig, ze hebben hier een goede lijn uitgezet en ik vind het de moeite waard hier zelf ook een steentje bij te dragen”

Wat trekt je dan zo aan in de Boskapel?

“Ik ervaar ook hier dat het gaat om mensen en minder om theorieën. De gemeenschap is belangrijk, waardoor je als gelovige ook actief wil zijn en een bijdrage wil leveren”.

Jij bent zelf ook actief, want je zit sinds 2009 in het bestuur, kun je daar iets meer over zeggen?

“De fase van ontwikkeling van de Boskapel vind ik erg boeiend. Vanuit een actief bestuur daar een bijdrage aan mogen leveren is voor mij zeer motiverend. Ik heb binnen het bestuur het aandachtspunt diaconie. Voor mij betekent diaconie aandacht en zorg voor elkaar binnen de Boskapel gemeenschap en daarbuiten. Daarbij vind ik het ook belangrijk om samen te praten en wegen te zoeken in het wordingsproces van een zelfstandige Boskapel. Zelfstandig betekent ook dat we niet te veel afhankelijk zijn van de beschikbaarheid van een priesterpastor. Om de doelen te bereiken die we ons gesteld hebben is het nodig inventief en kritisch te zijn”.

Hoe zie jij dan de toekomst van de Boskapel?

“We moeten het redden! We moeten de Boskapel in Nijmegen een plaats kunnen geven als een open gastvrije geloofsgemeenschap zowel naar elkaar toe als naar buiten. Dan trek je nieuwe mensen aan. En al zijn wij voornamelijk vrijwilligers we moeten ons wel voortdurend durven afvragen: zijn we wel zo open en gastvrij? Kom je er als buitenstaander echt zo makkelijk in? Tonen wij naar buiten toe wel voldoende eigenheid en deskundigheid? Daarom is er een voortdurende feedback vanuit de Boskapelgemeenschap nodig over allerlei zaken ook als die min of meer gevestigd lijken te zijn. Alleen op die manier, als we ons bewust blijven dat er altijd wel iets te verbeteren valt, kunnen we ons doel bereiken.”

Mechy Dolmans-van Oosterhout

VERSLAG BIJENKOMST RAAD VAN KERKEN NIJMEGEN D.D. 9 FEBRUARI 2010

Aanwezig waren ongeveer 40 mensen van verschillende christelijke kerken en gemeenschappen. Aanleiding tot de bijeenkomst was de behoefte van de Raad om na de raadsverkiezingen van 3 maart de formateur van een nieuwe Nijmeegs coalitie

enkele aanbevelingen aan te bieden op het gebied van armoede, eenzaamheid en in- tegratie. Na een korte inleiding door de voorzitter van de Raad, ds. Stefien Janssen, hield prof. dr. Toine van den Hogen een lezing over “Een kerk voor de stad, een stad voor de kerk.”

Gerard Dekker schrijft in Trouw (2 febr. 2010) over kerken die zichzelf overbodig maken in haar huidige vorm. De kerk heeft heel nuttige functies gehad: kunst en wetenschap konden tot bloei komen dankzij de kerk, ze heeft mensen een moraal verschaft, deed aan armoedebestrijding en geestelijke bijstand. Maar tegenwoordig is ze op al die terreinen overbodig geworden. Het moet anders, want op deze manier kan ze niet blijven bestaan. Naast maatschappelijke activiteiten dient de kerk met name haar kernactiviteit – het verkondigen van het evangelie – te blijven verrichten, in vormen die passen in het huidige culturele klimaat. Dan denkt hij aan een netwerk van relatief kleine, flexibele gemeenschappen. Zo kan de ontmoeting met God en zijn Woord volledig tot haar recht komen.

James Kennedy buigt zich in hetzelfde nummer van Trouw over de vraag welke toekomst er is voor de kerk. Wat is de rol en de positie van de kerk in moderne, seculiere, democratische samenlevingen? Zijn kerken verenigingen en behoren zij zich als zodanig te gedragen? Of hebben zij hogere doelstellingen en moeten zij zich als goddelijke instellingen presenteren? Kennedy pleit voor een tussenweg, waarbij de kerk zich in de samenleving opstelt als een contrasterende gemeenschap. Dat wil zeggen dat ze zich niet alleen achter dikke muren op het hogere richt, maar ook

niet het streven naar een betere maatschappij – door middel van taalcursussen, inloophuizen en koffieochtenden – als hoogste goed ziet: Een kerk die haar publieke rol vooral ziet als dienstverlening, heeft een te beperkte visie op de kerk. “Natuurlijk moet de kerk zich inzetten voor de samenleving”, betoogt Kennedy, “maar zij moet óók veel aandacht besteden aan het leven als christelijke gemeenschap: bijbel lezen, zelfonderzoek, bekering en heiliging”. “Dan”, zegt Kennedy, “is de kerk geen verzameling individuen die elkaar op zondag opzoeken omdat zij dezelfde geloofsbelijdenis delen, maar een gemeenschap van mensen die op elkaar betrokken zijn”. Zo kan de kerk volgens Kennedy als een stad op een berg zijn, een lichtend voorbeeld voor de samenleving die zij uitnodigt om met haar mee te gaan op reis naar een nieuwe toekomst.

Dekker ziet dat als veel te idealistisch.

Welke koers gaat de Raad van Nijmegen varen: de idealistische of de realistische?

De Raad verstaat zich als een netwerk, gemeenschap van mensen uit verschillende kerken. De core-business van de kerk is het scheppingsgeloof. Haar kerntaak is een boodschap voor de wereld, maar waar beginnen we mee? Hoe doen we dat in de verkiezingstijd? De kerntaken voor de Raad van Kerken zijn:

- Dialoog met mensen, groepen en instituten van verschillende aard
- Diaconie, dienstbetoon aan mensen die het veel minder hebben
- Samen vieren, liturgie, ook zonder volle kerken; slechts gedurende 100 jaar was sprake van volle kerken.
- Gedeeld pastoraat in zijn diverse vormen
- Reflectie en publiciteit (website).

Primair zijn we burgers van deze stad met verantwoordelijkheden en belangen als ieder ander. We zijn echter ook gelovigen in deze stad, met (idealiter) bekommernissen om ieder ander. Zonder quasi-religieus moralisme maar mét herkenbare en betrouwbare deelname aan platforms waar bruggen worden gebouwd en keuzes

gemaakt in de politiek. Christelijke geloof betekent geloven in een wereld, m.n. in de sociale wereld, die potenties in zich heeft de wereld van God te worden. Positief gezien houdt scheppingsgeloof in dat alles van God kan worden. Christus verschijnt waar menselijke vrijheid en autonomie zonder restrictie verschijnt, bv. in voetbal, buurtopbouw. Voetbal is een genade van God.

Na deze inleiding ging de groep uiteen in drie themagroepen: die van eenzaamheid, armoede en integratie in die wereld waarin we leven en zij zochten daarin naar alternatieven en hoe anderen daarmee omgaan. Leiding gevend daarbij was:

- moed om waar te nemen, wakker te zijn
- moed om zich te laten verstoren door anderen
- moed om te dromen

In de groep integratie werd gesproken over het belang van “voertuigen” om contacten te maken met een grote diversiteit van mensen. M.n. voetbal/sport als mogelijkheid om jongeren van allerlei afkomst te benaderen werd door “Intertien”(een groep jongeren uit drie evangelische gemeenten) als een effectieve manier naar voren gebracht. Met brieven aan kerken en via internet geven ze bekendheid aan hun activiteiten. Ook de Stichting Islam en Dialoog doet het erg goed. In Dukenburg/Ontmoetingskerk hebben ze contacten met veel allochtonen vanuit meer dan 20 nationaliteiten. Een ervaring daar is dat men veel van elkaar kan leren: omgaan met pluriformiteit, verscheidenheid, wat houdt Nederlandse identiteit in?

Armoede (tweede groep) waar zie je die? Soms zien we die niet. M.n. ook geestelijke armoede. Veel deelgebieden, maar verbreding naar een totale aanpak is nodig.

Zich laten verstoren: door mensen die een beroep op je doen maar zelf heel anders zijn; hoe vertrouwen we die? Ze moeten hun eigen verhaal kunnen vertellen.

Wat melden we aan de politiek? Nadruk op armoedeprobleem dient basis-item te zijn; bv. minimabeleid. Onderwijs: toegang voor iedereen; communicatie: beleid van de overheid moet bij de

mensen bekend worden. Bundeling van krachten: o.a. door erkenning van kerkelijk werk door de overheid.

Eenzaamheid: moeilijk waar te nemen; onder ouderen, studenten. Thuiszorg is een ingang. Bij studentenhuizen en psychiatrische problematiek: maatjes-projecten. Tijd is geld en tijd hebben we in de kerk. Zelf niet “te druk hebben”; daarmee maak je mensen klein; rust uitstralen. Actief contact maken met eenzamen. Gecoördineerd werken. AWBZ laten overgaan naar WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning), waarbij gemeenten meer vrijheid krijgen in de uitvoering van de wet dan in geval van de AWBZ, waarbij de zorgverzekeraars de wet uitvoeren. Dromen van een stad die sociaal is; de kerken kunnen voorzien in behoeften van eenzamen; bv. in hulpklussengroepen. Op basis van de vele naar voren gebrachte gedachten, aanbevelingen e.d. zal een kleine werkgroep van de Raad een brief samenstellen voor de informateur van de nieuwe Nijmeegse coalitie na de gemeenteraadsverkiezingen van 3 maart. Daarin zal een visie van de Raad van Kerken Nijmegen naar voren gebracht worden m.b.t. tot aandachtspunten en prioriteiten die leden van de Raad van belang achten voor het (nieuwe) beleid van de te vormen gemeenteraad.

Rinus Bal

BRIEF VAN DE RAAD VAN KERKEN AAN DE FORMATEUR

Raad van Kerken Nijmegen e.o.

Secretariaat: Postbus 1529, 6501 BM Nijmegen

Website: www.raadvankerkennijmegen.nl

e-mail: info@raadvankerkennijmegen.nl

INGbank: 3159494

Nijmegen, 19 maart 2010

Aan de formateur van het college van Burgemeester en
Wethouders van Nijmegen
de heer drs. J. van der Meer

Geachte heer van der Meer,

Aan de vooravond van een nieuwe bestuursperiode in Nijmegen richt de Raad van Kerken van Nijmegen en omstreken zich tot U met enkele opmerkingen over drie onderwerpen die voor de stad Nijmegen van belang zijn en die de leden van deze Raad ter harte gaan. Hiermee willen we tot uitdrukking brengen dat we, naast de traditionele functies die kerken in de stad hebben, als Raad van Kerken willen meedenken over de bestuurlijke vraagstukken in onze stad en ons met u willen inzetten voor het welzijn van de stad.

Terugkijkend op de afgelopen regeerperiode en het collegeprogramma dat daaraan ten grondslag lag, heeft de Raad

zich in het bijzonder gebogen over de volgende onderwerpen: eenzaamheid, armoede en integratie. Op 9 februari j.l. heeft de Raad over deze onderwerpen een studiedag gehouden, waar verschillende christelijke kerken van Nijmegen ruim vertegenwoordigd waren.

Als resultaat van de studiedag is een aantal aanbevelingen geformuleerd zowel op het gebied van het praktisch handelen als op het gebied van reflectie.

Deze aanbevelingen leggen we aan u voor:

1 Armoede, eenzaamheid en integratie treffen individuen en groepen in de samenleving. De gemeente zou het initiatief moeten nemen om de krachten te bundelen van organisaties die deskundig zijn en zich op deze gebieden al jarenlang actief inzetten:

-op het gebied van armoede zijn dit de voedselbank, schuldhulpverleningsorganisaties en verschillende diaconieën in de stad;

-op het gebied van eenzaamheid de SWON, woningbouwverenigingen, de thuiszorg, de studentenkerk en verschillende geloofsgemeenschappen;

-op het gebied van integratie de Raad voor Levensbeschouwing en Religie, de migrantenkerken en de Stichting Islam en Dialoog. Bundeling van krachten en uitwisseling van 'best practice' zal tot gevolg hebben dat de hulpverlening sneller tot stand komt, minder bureaucratisch wordt en doelmatiger verloopt.

2 Armoede, eenzaamheid en integratie zijn mede gevolg van de inrichting van de samenleving. Om daar verandering in te brengen is meer uitwisseling van kennis en reflectie nodig. Daartoe moet samen gewerkt worden met de Radbouduniversiteit en met organisaties die beschikken over praktische deskundigheid zoals de Ontmoetingskerk in Dukenburg, de Raad voor Levensbeschouwing en Religie, de Studentenkerk en de diaconieën.

De Raad hoopt dat de drie onderwerpen – armoede, eenzaamheid en integratie – in het programma van het nieuwe College ruim aandacht krijgen. Er is praktijkervaring bij vele groepen in de samenleving die vruchtbaar gedeeld kan worden. Meer studie is noodzakelijk en in onze stad is daar gelukkig voldoende capaciteit voor aanwezig. De leden van de Raad van Kerken Nijmegen en de Raad zelf zijn bereid om in praktijk en reflectie partners te zijn van het nieuw te vormen College.

Met hoogachting en vriendelijke groet,

Mevrouw S.G. Jansen, voorzitter

VOOR U GELEZEN: AUGUSTINUS' DE STAD VAN GOD, BOEK XVII (SLOT)

Augustinus met het handschrift van De Civitate Dei, anoniem (in Martina Franca, Apulië Italië, in de hak van de laars).

Als we het over de tekst van Augustinus' De civitate Dei en de psalmen gaan hebben, is het waarschijnlijk nuttig eerst iets te zeggen over de nummering van de psalmen. Er is namelijk verschil tussen de hebreeuwse tekst en de vulgaat, de Latijnse vertaling. Dat komt door psalm 9 en 10. In de grondtekst werden die als twee psalmen, maar in de oude vertalingen terecht als één psalm beschouwd. Daarom komt het dat de Latijnse vertaling vanaf psalm 11 steeds één nummer achter is bij de grondtekst. Gaf de Petrus Canisius-vertaling de Latijnse vertaling nog een nummering tussen haakjes, de NBV heeft de grondtekst zonder

meer. Als in de citaten van Augustinus dus sprake is van de psalmen 40, 15 en 67 moet men die nu onder 41, 16 en 68 naslaan. Toch komt zowel de Latijnse vertaling als de grondtekst op 150 psalmen uit: de Latijnse vertaling heeft psalm 147 in tweeën geknipt.

De volgende citaten uit hoofdstuk 18 kunnen mogelijk de contouren van Augustinus als exegeet, maar ook als strijdbaar zielzorger wat meer reliëf geven.

“Ook over zijn verrijzenis hebben de orakelspreuken van de psalmen geenszins gezwegen. Wat anders wordt immers bezongen in dat vers van psalm 3 dat Hem in de mond wordt gelegd: ‘Ik heb gesluimerd en ben in slaap gevallen. Ik ben opgestaan omdat de Heer mij in bescherming nam?’ Of is er soms iemand

onverstandig genoeg om te geloven dat de profeet ons het feit van zijn slapen en opstaan als iets belangrijks heeft willen mededelen, als die slaap niet de dood en dat opstaan niet de verrijzenis was, die zo over Christus geprofeteerd moesten worden?

In psalm 40 blijkt dit nog veel duidelijker, daar worden diezelfde Middelaar woorden in de mond gelegd die, zoals gebruikelijk, in de vorm van een verhaal over verleden gebeurtenissen de toekomst voorspellen. Datgene wat nog moest gebeuren, was namelijk in Gods voorbestemming en voorweten om zo te zeggen reeds gebeurd, omdat het al zeker was. ‘Mijn vijanden’, zegt hij daar, ‘hebben kwade woorden tegen mij gezegd: Wanneer zal hij sterven en zal zijn naam te gronde gaan? En als er een binnenkwam om mij te zien, sprak zijn hart ijdele woorden en vergaarde hij zich ongerechtigheid. Hij ging naar buiten en zij spraken met elkaar. Zij smiespelden tegen mij, al mijn vijanden, zij dachten kwaad tegen mij uit. Zij beraamden een ongerecht woord tegen mij. Zal hij die slaapt daarna soms niet meer opstaan?’

De laatste woorden zijn hier zeker zó gebruikt dat wij er geen andere betekenis aan kunnen geven dan: ‘Zal Hij die sterft daarna

soms niet meer herleven?’ De voorafgaande verzen laten immers duidelijk zien, dat zijn dood door zijn vijanden was uitgedacht en beraamd, en dat hun plan door iemand werd uitgevoerd, die eerst binnenkwam om Hem te zien en toen naar buiten ging om Hem te verraden. Iedereen denkt natuurlijk aan Judas, die van leerling verrader is geworden. En omdat ze dus het beraamde gingen uitvoeren, dat wil zeggen Hem gingen doden, laat Hij zien dat hun boosaardigheid zinloos zou zijn en dat ze tevergeefs iemand zouden doden die weer zou verrijzen. Daarom heeft hij er dat vers aan toegevoegd: ‘Zal hij die slaapt daarna soms niet meer opstaan?’ Hij wilde als het ware zeggen: ‘Wat moet dat zinloos gedoe? Wat uw misdaad is, zal mijn slaap zijn!’ Niettemin geeft Hij in de volgende verzen te verstaan dat zij die grote misdaad niet ongestraft zullen plegen. Hij zegt daar: ‘Zelfs de mens van mijn vrede, in wie ik vertrouwen stelde en die mijn brood at, heeft zijn hiel groot gemaakt tegen mij – dat wil zeggen: heeft mij vertrap –. Gij echter Heer, erbarm u over mij en wek mij weer op; dan zal ik het hun vergelden.’ Wie kan de waarheid van deze woorden nog ontkennen, nu hij ziet hoe de Joden na het lijden en de verrijzenis van Christus een vernietigende nederlaag hebben geleden en totaal uit hun gebied zijn verdreven? Hij die door hen was gedood is namelijk verrezen en heeft hen voorlopig een tijdelijke tuchting toegediend, in afwachting van wat Hij nog bewaart voor hen die zich niet hebben gebeterd, als Hij zal oordelen over de levenden en de doden.

De Heer Jesus heeft immers zelf zijn apostelen die verrader aangewezen door hem een stuk brood toe te reiken. Daarbij heeft hij juist ook aan dit vers van onze psalm herinnerd en gezegd dat het in Hem vervuld was: ‘De mens...die mijn brood at, heeft zijn hiel groot gemaakt tegen mij.’ Wat de woorden ‘in wie ik vertrouwen stelde’ betreft: die hebben geen betrekking op het hoofd, maar op het lichaam. Het was de Verlosser zelf immers niet onbekend wie de man was over wie Hij al eerder had gezegd: ‘Eén van u zal mij verraden’ en ‘Eén van u is een duivel.’ Het is echter zijn gewoonte de rol van zijn ledematen tot de zijne te

maken, omdat het hoofd en de ledematen samen de ene Christus zijn. Vandaar ook die woorden in het evangelie: ‘Ik had honger en gij hebt mij te eten gegeven’, door Hemzelf verklaard met: ‘Toen gij het een van de minsten der mijnen deedt, deedt gij het mij.’ In die zin zegt Hij dus dat Hij in Judas vertrouwen stelde: het was het vertrouwen dat zijn leerlingen in Judas hadden, toen hij nog bij de apostelen geteld werd.”

Vervolgens gaat Augustinus aan de hand van psalm 16 in op de mening van de Joden dat de Messias nog moet komen. Hij spreekt over een vreemde lichtgelovigheid en verblinding als ze de verrijzenis van Christus niet in die psalm geprofeteerd zien. Daarna citeert hij psalm 68: ‘Onze God is een God die heil schenkt en de uitgangen van de dood zijn van de Heer.’ Hierop reageert hij als volgt:

“Hoe kon het duidelijker gezegd worden? Want God die heil schenkt is de Heer Jesus, wiens naam ook ‘heiland’ betekent of ‘heilbrengend’. Deze verklaring van zijn naam is immers al gegeven toen er vóór zijn geboorte uit de maagd gezegd werd: ‘Zij zal een zoon baren en gij zult hem de naam Jesus geven, want Hij zal zijn volk verlossen van hun zonden.’ (zie Matth. 1:12, Ch.D). En omdat zijn bloed is vergoten tot vergeving van die zonden, kon hij dit leven natuurlijk door geen andere uitgangen verlaten dan die van de dood. Daarom volgt er na de woorden ‘Onze God is een God die heil schenkt’ ook onmiddellijk ‘en de uitgangen van de dood zijn van de Heer’, ten einde te laten zien dat Hij het heil zou brengen door zijn dood. Overigens worden die woorden ‘zijn van de Heer’ op een verbaasde toon uitgesproken; het is alsof er gezegd werd: Het leven van de stervelingen is van dien aard, dat ook de Heer zelf het op geen andere manier kon verlaten dan door de dood.”

Dominee Klaas Hendrikse, auteur van het geruchtmakende boek ‘Geloven in een God die niet bestaat’ (Amsterdam 2007; zie in dit verband o.m. pg 75) zegt dat wij ons God niet voor kunnen stellen

en dat Hij dus niet bestaat in de betekenis die wij aan het woord 'bestaan' geven. Wat Hendriks van God kan zeggen is in zijn eigen vertaling van Exodus 3,13 de opdracht aan Mozes: "Ga maar, dan ga ik met jullie mee." Evenals de maagdelijke geboorte is de verrijzenis van doden onmogelijk. De voor u-lezer van deze rubriek vraagt zich in alle bescheidenheid af of en zo ja, hoe dominee Klaas Hendrikse kan leven met de dood van Christus zoals Augustinus die hier beschrijft. Het zou de verrijzenis zelfs een dimensie extra kunnen geven.

Chris Dijkhuis

VAN DE AMNESTYTAFEL

INVICTUS

Al ruim tien jaren sturen wij, Boskapellers, kaarten naar gewetens- of politieke gevangenen. Kaarten met een groet, met woorden van bemoediging, van hoop. We willen laten weten dat er aan hen gedacht wordt en deze gevangenen moreel ondersteunen.

Een heel beroemde politieke gevangene hebben wij nooit zo'n bericht kunnen sturen, omdat het al twintig jaar geleden is, dat hij vrij is gekomen: Nelson Mandela.

Hij zat 27 lange jaren (1962 > 1990) gevangen op Robbeneiland, Zuid Afrika. Uitzichtloos, want veroordeeld tot levenslang. Hij wist zichzelf te bemoedigen, zocht naar bronnen van moed en motivatie. Vond inspiratie in de persoon van Mahatma Gandhi, in de verhalen van William Shakespeare. Hij las gedichten o.a. van de Engelse dichter William Ernest Henley. Vooral de laatste twee

regels van dit gedicht hielden hem staande, hij reciteerde deze ontelbare keren, maakte ze tot zijn lijfspreuk:

***I am the master of my fate
I am the captain of my soul***

Hierdoor voelde hij zich onoverwinnelijk: “thank for my unconquerable soul” Zijn inspiratie wist Mandela ook over te brengen op zijn medegevangenen.

Op dit moment zit ik zelf “gevangen” in een periode van zware beproeving. Heel veel kaarten krijg ik toegestuurd met woorden als: we denken aan je, hou je haaks, als ik iets voor je kan betekenen, ik stuur je een klavertje vier, zet ‘m op, een lieve groet, we duimen voor je.... Meelevende woorden die bemoedigen, die een steuntje in de rug zijn.

In het hiervoor geciteerde gedicht stond ook een regel, een gedachte, die ik naar mezelf heb omgebogen:

***My head is bloody but unbowed
in: My head is bald but unbowed***

Zo probeer ik ook mijn kracht, mijn inspiratie, te zoeken. Zo kan ik verder gaan.

Toelichting bij het woord “Invictus” : dit is de titel van de film die op dit moment in Lux, Nijmegen draait. Deze gaat over Mandela, wanneer hij President is van de republiek Zuid Afrika. Hij weet de aanvoerder en het hele rugbyteam van zijn land (ze spelen in de World Cup in Zuid Afrika) zodanig te inspireren, dat ze boven zichzelf uitstijgen. Daardoor krijgen ze de steun van de hele natie, zwart en blank. Hierdoor begint de vereniging op gang te komen van het land dat door de apartheid zo diep verdeeld is. Invictus: onoverwonnen!

P.s. De brievenactie van 07-03 j.l., naar regeringen van Mexico, Marokko en Zuid Korea, is weer prima verlopen. Alle 90 brieven zijn verkocht en verstuurd. Dat hebben we toch maar mooi weer samen gedaan. Ze zijn een klein onderdeel van de internationale aktie. Bij een vorige aktie kwamen bij een regering 16000 brieven aan! Dit heeft beslist invloed. Dus gaan we door.

*Namens de Amnestygroep,
Lien Vastbinder*

DUBBELE DIERENLIEFDE

Van Dale geeft bij ‘dierenliefde’ als definitie ‘liefde voor dieren’. Je denkt dan al snel aan de mens als dierenvriend. Je kunt er zelfs op stemmen.

Begin maart waren we bij vrienden in Neerpelt (België) op bezoek. We kregen daar een magnifiek verhaal te horen. Op een morgen was de vrouw des huizes alleen thuis. Ze las de krant. Opeens werd ze opgeschrikt door een roodborstje dat tegen de ruit vloog. Het beestje bleef roerloos op het terras liggen. Toen onze vriendin een tijdje later de krant uit had, stond ze op om het vogeltje op te ruimen. Ze kwam buiten en wist niet wat ze zag: bij het koppie van het roodborstje lag één hondenbrokje. Voor de goede orde: het huis heeft een zogenaamd kattenluikje in een zijdeur en een bakje met hondenbrokjes staat in de keuken. Van Dale mag wat ons betreft ‘liefde voor/van dieren’ als definitie gaan hanteren. Overigens: de Jack Russell heet Johnny.

Chris Dijkhuis

